

— **„Ljudske Knjižnice“** sta izšla dalje 9. in 10. snopič. 9. snopič obseza konec povesti „Mati in sin“. Dalje ima sledeče povesti: 1. Sotir. Povest iz časov grške ustaje. Prevel H. Majar; 2. Grof Ruginski. Prosto iz nemškega; 3. Stari grad. Spisal Iv. Jenko. 10. snopič obsega 15 kratkih povesti v pouk in zabavo. Zapisal J. S. Gombarov. Ta zvezek je posebno primeren šolarskim knjižnicam.

— **„Milovanka.“** Šbirka popevaka za mladež obojega spola. U Zagrebu. Nakladom knjižare Mučnjak-Sentflebenove. 1885. 8°. 37 str. Ta najnovejša pesmarica za hrvatsko mlado ima 86 napevov različnih hrvatskih skladateljev, mej katerimi jih je nekaj tudi našega A. Foersterja, Fr. Gerbica in Fr. Vilharja. Prav živo priporočamo te pesmi z napevi tudi našim slovenskim učiteljem, ki se pečajo s petjem v ljudskih šolah. Knjižica stane 30 kr.

— **„Sveta brača Ciril in Metud.“** Kao uspomenu na tisučgodišnjico Metudove smrti priredio hrvatskomu puku Ljudevit Tomšič, gradski učitelj u Zagrebu. Nakladom knjižare Mučnjaka i Sentflebenav. 16°. 32 str. Stane 10 kr., po pošti 12 kr. Pisana je tako, da jo lahko razume tudi vsak Slovenec, katerim jo živo priporočamo.

— **„Kres.“** Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka ureduje dr. Jakob Sket, c. k. gimn. prof. v Celovci. Obseg 6. številke: Arabela. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — Ratislav. Mirko. — Stari Džuldaš in njega sin Mamet. Povest iz življenja v srednje-azijatskih pustinjah. Ruski spisal N. N. Karazin, preložil † Fr. Jos. Remec. (Dalje.) — Sonet. Mirko. — Kosova pesen. J. Kostanjevec. — Narodne pripovedke. Priobčnje Mat. Valjavec. — O našem literarnem gospodarstvu. Spisal France Podgornik. (Dalje.) — O narodnih pesnih koroških Slovencev. Spisal J. Scheinigg. (Konec.) — O rastlinskem oprafenji. Spisal M. Cilenšek. — Što, kaj, ča. Spisal J. Šuman. (Dalje.) — † Nikolaj Ivanovič Kostomarov. J. Steklasa. — Drobnoti. Izhaja v mesečnih zvezkih na 3—4 polah začetkom vsakega meseca; velja 4 gld. na leto, 2 gld. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje. Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobi in sicer po 3 gld., prvi letnik nam je pa pošel.

D o p i s i.

S Krasa, 4. jun. (Občni zbor učit. društva za Koprski okraj v Ricmanjih; — migljaj g. K., učitelju v Sežani; — »Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli«; — uradna okrajna učiteljska konferencija v Sežani.) V dan 28. m. maja je bil redni občni zbor učiteljskega društva za Koprski okraj v Ricmanjih, vasi blizu Trsta. Udeležilo se ga je 11 učiteljev Koprškega okraja, razun tega 1 učiteljica iz Tržaške okolice in 1 učitelj s Krasa. Predsednik temu društvu, g. A. Bunc, nadučitelj v Dolini, otvori sejo kmalu po 9. uri zjutraj presrečno pozdravljajoč zbrane društvenike, posebno pa navzočna gosta, učiteljico Šent-Ivanske, gđc. Angelo Vecchio in učitelja iz Lokve, Janka Lebanana. Z gorkimi besedami navdušuje društvenike, naj vztrajno delujejo, sebi in narodnemu šolstvu v blagor, in to ne oziraje se na napade, naj prihajajo užé od katerekoli strani. »Očita se našemu društvu«, pravi, »da vegetuje; a to nij res, nego ono deluje tiho«. Na to naznani, da sta dva vrla društvenika danes zadržana, in se ne moreta udeležiti zborovanja, namreč preč. gg. J. Jan, kanonik v Dolini in c. kr. okrajni šolski nadzornik Vjekoslav Spinčič. Poslednji gospod je poslal društvu pismo, katero so društveniki radostno poslušali zaorivši priljubljenemu svojemu nadzorniku navdušen »živio!« Na to se izvolita dva zapisnikarja, gg. Pečarič in Valentič. Gosp. Anžlovar prebere zapisnika zadnjih dveh zborovanj (z dné 10. maja 1883. l. in z dné 29. maja 1884. l.) ter poročilo o društvenem delovanji v minulem letu; meni so se zdele posebno koristne neke premene pravil, ki jih je omenjal. Tudi me je veselilo doznavašega, da ima društvena knjižnica nad 80 knjig; kot darovatelja se posebno odlikujeta gđc. A. Vecchio in nadzornik g. Spinčič. — G. Vrtovec, učitelj v Dolini, želel je večje natančnosti pri sestavi zapisnikov; a g. predsednik je stvar dobro zagovarjal in tudi moje prepričanje je, da g. Anžlovar vrlo dobro umé tajnikovati, ker je tudi slovenščine prav zmožen ter ima lep uglajen slog. — Iz blagajnikovega sporočila zapomnil sem si to, da ima 8 gld. 6½ kr. dohodka; a stvar bi kazala mnogo boljše, ko bi se vsi društveniki spominjali svoje dolžnosti. To je pač istina! Letnino treba vestno plačevati, ker denar je vsakemu društvu potreben, ako hočemo, da bode napredovalo. — Pregledovalci računov bili so izvoljeni gg. Krapš, Mah-

nič in Kuret. Društvo sklene tudi, da odpošlje majhen prinos za Kačičev spomenik v Dalmacijo, in to vsled prošnje, katero je dotični odbor poslal društvu. — Zdajci nastopi g. Leopold Krapš, učitelj v Ospem, ter govori »Kako gojiti v narodni šoli avstrijsko domoljubje«. Poročilo so udeležniki radostno poslušali, ter izrazila se je želja, da bi ga g. poročevalec objavil. Moje mnenje o tem Krapševem izdelku je, da ta spis nij posnetek iz različnih knjig, nego izviren; vender treba mu bô še predelave, predno se izroči tiskarnici. Dopala se mi je Krapševa opómna, da se v slovenskih naših berilih premalo ozira na slovensko našo zgodovino. G. govornik in g. učitelj Bogatec imela sta prav, ko sta v tem oziru v vzgled stavila hrvatske čitanke za ljudske šole! — »O konecletnih preizkušnjah in darilih v ljudskih šolah« govoril je jako obširno g. Kristislav Bogatec, učitelj v Ricianjih. Stvar se je vsestransko temeljito prerešetovala, in konečni sklep je bil: konecletna darila naj se odpravijo, konecletne skušnje naj prenehajo. Pri razpravi o tem predmetu imel sem priliko, uveriti se o razmerah istrskega učiteljstva, ki so v nekem oziru res še tako tožne, da bi človek mislil, da živimo v srednjem veku. Vender nádejati se je, da naredijo vrli istrski sobratje korak dalje, ako se jim posreči prodreti z gori naznanjenim sklepom; kajti dovolj muke in sitnosti napravljajo jim konecletne te preizkušnje in darila! — Tretje poročilo »O pedagogičnih načelih Rousseau-a« moral je radi pomanjkanja časa izostati. Sledila je volitev društvenega vodstva za bodoče leto. Volilo se je po listkih. Predsednikom je bil izvoljen g. L. Krapš, učitelj v Ospem; — podpredsednikom g. Valentič, učitelj v Lazaretu; — tajnikom g. Pečarič; — blagajnikom g. Mahnič; — knjižničarjem g. Anžlovar, učitelj v Boljuncu; a pevovodjo g. Valentič (društveni podpredsednik). — Pri tem ne morem si kaj, da ne bi izrazil neke svoje misli, radi katere naj se mi nihče ne huduje, ker mislim, da je le društvu na korist. Pred volitvijo namreč izrazili so skoro vsi gospodje, ki so imeli do zdaj vodstvo Koprškega učiteljskega društva v rokah, da ne vzprejmejo več dosedanje naloge; reklo se je, naj zdaj pa drugi poskusijo društvo voditi. A baš to se meni ne zdi prav! Mislil bi namreč, da mora biti društvnikom skrb, da so društvene vajeti v najboljših rokah. Le na tak način je mogoče, da društvo napreduje. Res je sicer, da se morajo dotični sposobniki žrtvovati; pa kateri rodoljuben učitelj se tega brani, ko je stvar v blagor slovenskega šolstva in národa? Bog ne daj, da bi kdo mislil, da smatram novi odbor kot nesposoben za društveno vodstvo; a priznati se mora, da je imel stari odbor tudi prav sposobne moči, posebno, kar se tiče predsednika g. nadučitelja A. Bunca, bi jaz mislil, da ga vse njegovo vedenje priporoča stalnim društvenim predsednikom. In kaj hočete boljših močij kakor so gg. Vrtovec, Preložnik itd., katerih zdaj niti v odboru nij! Mislím, da so te moje opazke vredne, da si jih osrčujejo tudi druga učiteljska društva! — O zadnji točki — »nasveti« — govoril je g. Vrtovec ter nasvetoval marsikaj koristnega. Jaz si žalibog nijsem mogel njegovih predlogov zapomniti; prepričan sem pa, da vam jih dotični gospod v dopolnilo mojemu dopisu sam pošlje. Le to povem, da so bili enoglasno vzprejeti. (Konec prih.)

Iz Radeč pri Zidanem Mostu. Slavno društvo „Národna Šola« je tukajšnji trirazrednici podelilo veliko šolskega blaga, da se ž njim ubožni učenci obdarujejo. Podpisani se za toliki lepi dar lepo zahvaljuje.

Tudi tukajšnji c. k. sodnijski pristav, č. g. Ivan Kuralt, je tukajšnji šoli podaril 28 knjig različnega zapopadka, da se vpišejo v šolsko knjižnico in tudi še drugih šolskih knjig in peres. Tudi temu vrlemu šolskemu prijatelju bodi presrečna zahvala!

Anton Požar,
nadučitelj.

Iz Logaškega. Letošnja učiteljska konferencija za Logaški šolski okraj bode 3. avg. t. l. v Zgornjem Logatcu in se bode zraven navadnih točk še obravnavalo: 1. Po katerih vodilih naj se učitelj ravna pri poučevanju v realijah? Poročata nadučitelja gg. Božič in Poženel. — 2. Katere določbe državne šolske postave s 14. maja 1869. l. so se vsled dodane šolske postave z 2. maja 1883. l. izpremenile in kako? — To vprašanje naj odgovoré vsi udje učit. konferencije; poročevalec o tem bode se pri konferenciji odločil po žrebanju.

Iz Postojinskega okraja. Učiteljska konferencija za naš okraj bode letos v 8. dan jul. v Postojini. Zborovanje se pričnè ob polu deseti uri s sledečim vzporedom: 1) Volitev dveh zapisničarjev. 2) Nadzornikovo poročilo. 3) Sestava podrobnega načrta in navoda za pouk v realijah z ozirom na postavo z 2. maja in ministerijalne navedbe z 8. junija 1883. l. ter z ozirom na potrebe v našem šolskem okraju: a) za nerazdeljene enorazrednice. (Poroča g. učitelj G. Grossmann.) b) za razdeljene enorazrednice. (Poroča g. učitelj Punčuh.) c) za nerazdeljene dvorazrednice (Poroča g. nadučitelj Kalin.) d) za razdeljene dvorazrednice. (Poroča g. nadučitelj Arko.) e) za

trirazrednice. (Poroča g. nadučitelj Zarnik.) f) za čveterorazrednice. (Poroča gosp. nadučitelj Kavčič.) Dotična izdelavanja so vpsolati do 10. dne junija t. l. stalnemu odboru v pregled. 4) Kratka, jedrnata in temeljita splošna razprava o šolski hygieni (zdravstvu). To poročilo naj izdelajo vsi gg. učitelji ter naj ga vpsoljejo do 10. dne junija t. l. c. k. okr. šolskemu nadzorniku. Poročevalca bode določila konferencija po nasvetu stalnega odbora. 5) Poročilo knjižnične komisije o okrajni učiteljski knjižnici. 6) Volitev knjižnične komisije in stalnega odbora. — mn —

Iz Mokronoga. (Zahvala.) Blagorodni gospod Ivan Lapajne, c. kr. šolski nadzornik in ravnatelj meščanske šole v Krškem, je tukajšnji ubogi šolski mladini mnogo šolskih pisank, kakor tudi za šolsko bukvarnico desetero knjig raznega zapopadka podaril. Za vse to se gosp. dobrotniku presrečno zahvaljuje

Andrej Gerčar,
nadržitelj.

Iz Ljubljane. Blagonravje učiteljev. Naučni minister je deželnim šolskim oblastvom poslal ukaz, da imajo pri oddajanju časnih ali stalnih služeb na ljudskih šolah, predno se spiše dotični dekret ali predno se kdo nasvetuje, natančno pozvedeti, kako je živel in poprej se vedel kandidat ali kandidatinja. Tisti prosilci namreč, ki nimajo čistega blagonravja ali so morebiti celó prišli pod grajo oblastva, se nikakor ne smejo pripuščati k učiteljskim službam. Ta pametni in zanimivi ministerstva ukaz je sprožila sodnja obravnava proti ljudskemu učitelju M. Stergarju v Podgorji na Štajerskem, ki je kriv hudodelstva zoper blagonravje pred nekimi tedni bil obsojen v sedem let teže ječe. Ko se je tej propalici oddajala učiteljska služba, dotična šolska oblastva niso znala, da je prosilec bil jedenkrat zavoljo istega hudodelstva kaznjen ter odpravljen od sodišča, kjer je bil pisar. Da bi se kaj takega tedaj več ne zgodilo, ukazuje minister natančno pozvedovanje gledé prejšnjega življenja, oziroma blagonravja kompetentov. Baš z ozirom na Stergarjevo hudodelstvo ukaz na dalje tudi veli, da se učenke po nauku nikakor ne smejo pridržavati v šoli, ako tega stariši ne bi vedeli.

— Pritožba mestnega magistrata Ljubljanskega zoper odlok c. k. deželnega šolskega sveta z dne 12. julija 1884., št. 1324., s kojim se je bil razveljavil sklep o vpeljavi slovenskega učnega jezika za vse učne predmete na ljudskih šolah Ljubljanskih, dokler se ne ustanovi po jedna nemška ljudska šola za dečke in za deklice, zavrglo je visoko ministerstvo za uk in bogočastje z odlokom z dne 19. maja t. l., št. 24.558., iz tega vzroka, ker nastane z odpravo utrkvizma na javnih mestnih ljudskih šolah Ljubljanskih ob jednom potreba, da se skrbí za pouk v obeh deželnih jezikih, kar se je tudi užé odredilo z odlokom c. k. deželnega šolskega sveta z dne 9. junija 1883, št. 447., in natančneje določilo z odlokom z dne 14. decembra 1884, št. 2630.

— Nemška ljudska šola v Ljubljani se bode ustanovila prihodnje šolsko leto 1885/86., in sicer s I. razredom ena za dečke, druga pa za deklice z nemškim učnim jezikom. Da se izvé, koliko prostora in koliko učiteljev bode potrebovala ta šola, naj bi se stariši ali njihovi namestniki do 15. t. m. pri c. kr. mestnem šolskem svetu zglaševali in povedali, ali želé, da se njihovi otroci vzprejemajo v ljudsko šolo s slovenskim, ali z nemškim učnim jezikom.

— Zrelostni izpiti na tukajšnjem učiteljski pričeli so se pretečeni ponedeljek, t. j. 8. t. m. in sicer najpred pismeni; ustni zrelostni izpiti pa se bodo pričeli za učitelje v 1. dan jul., za učiteljice pa v 13. dan julija t. l.

— Odbor »Slovenskega učiteljskega društva« v Ljubljani bode imel 25. t. m. ob 2. popoldne sejo, h kateri uljudno vabi

predsedništvo.

— Potovanje Slovencev na Velehrad in v Prago. Ker se bode tega lepega potovanja, kakor se sliši, tudi nekaj slovenskih učiteljev udeležilo, se nam zdí umestno, da tudi »Učit. Tov.« ponatisne razpis, ki ga je objavil odbor za priredbo vlaka na Velehrad in v Prago. Glasí se tako-le: Ko se vlansko leto zavoljo neprevidnih zaprek ni mogla uresničiti želja mnogih Slovencev, da bi bili obiskali svoje brate Čehé v njihovi prvostolnici — v zlati materi Pragi, čule so se takoj od mnogih strani želje, naj bi se potovanje v Prago letos vsekakor izvršilo ter ob enem združilo s potovanjem na Velehrad, da se tako udeležencem zabavnega vlaka ponudi prilika, ogledati si one posvečene kraje, kjer sta besedo božjo oznanjevala sveta blagovestnika naša Ciril in Metod in kjer sta službe božje služila v lepem jeziku slovanskem.

Odbor, ki se je *ad hoc* osnoval, ozíral se je na te želje in uredil je stvar tako, da se bode slovenski vlak peljal naprej na Velehrad in od tam čez Olomuc v Prago, potem pa skozi Brno in Dunaj nazaj. Pogoje za vožnjo dosegel je odbor tako ugodne, da bode vsakemu, kdor si želí ogledati cvetoča česka mesta in posebno sijajno prvostolnico česko z novim národnim gledališčem;

vsakemu, kedor letošnje slovansko tisočletnico želi proslaviti na kraji poslovanja slovanskih prosvetnikov in blagovestnikov, lahko mogoče udeležiti se potovanja na Velehrad in v Prago.

Posebni vlak s slovenskimi potniki odpeljal se bode dne 10. avgusta iz Trsta ter bode do Spielfelda postajal na vseh postajah, od tam naprej pa le na poglavitnejših. Oni udeleženci, ki stanujejo ob postranskih progah južne železnice, mogli se bodo na Brežino, v Divačo, v St. Peter, Zidani most, na Pragarsko in v Maribor pripeljati, s katerim koli poštnim vlakom, da prestopijo potem v posebni vlak.

Na Dunaj prispel bode vlak dne 11. avgusta. Tu bode en dan odmora. Dne 12. avgusta odpelje se vlak v Uherské Hradiště (Velehradska postaja), kjer se bode prenočevalo. Dan 13. avgusta posvečen bode Velehradu; na večer tega dne ali v jutro 14. avgusta odpelje se vlak v Olomuc, kjer poseben odbor užé sedaj dela velike priprave, da — kakor piše njega predsednik — »dostojno sprejme drage mu brate slovenske«. Dne 15. avgusta bode prihod v Prago, kjer vsi slovenski potniki skupno ostanejo dva dni ter se udeležé dveh gledališnih predstav.

Vrniti se bode mogel vsakdo z onim poštnim vlakom, s katerim bode hotel, preko Brna ter si, ako bode želel, ogledati tudi to mesto. Vožnji listki bodo veljavni celih štirinajst dni.

Cene za vožnjo na Velehrad in v Prago ter nazaj pa so sledeče:

O d p o s t a j i :	Za II. razred gld. kr.	III. razred gld. kr.
Trst, Grljan, Brežina, Prosek, Sežana, Divača, Lesečeje, St. Peter, Prestranek, Postojna, Rakek, Logatec, Borovnica, Krmin, Gorica, Sovodenj, Zagrad, Ronki, Trzič, Reka, Opatija, Jurdani, Sapijane, Trnovolir, Bistrica in Kilovče	34 —	23 50
Ljubljana, Zalog, Laze, Kresnice, Litija, Sava, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most, Rimske toplice, Laški trg in Celje	32 —	21 50
Pulj, Vodnjan, Rovinj, Kanfanar, St. Peter, Zabronič, Pazin, Cerovlje, Roč, Rakitović, Buzet, Podgorje in Hrpelje	38 20	26 50
Ptuj, Pragarsko, St. Jurij pri Celji, Štoré, Ponikva, Poličane, Sl. Bistrica, Račeje, Hoče, Maribor, Pesnica, St. Ilj in Spielfeld	27 —	17 50
Gradec	23 —	15 50
Bruck na Muri	21 —	14 50
Beljak, Podravlje, Vrba, Celovec, Grabštang, Sinčaves, Pliberg, Prevalje, Spod. Dravobor, Vuzenica, Vuhred, Ribnica, St. Lovrenec, Ruše, Bistrica in Lembah	32 —	21 50
Sisek, Lekenik in Velika Gorica	33 50	22 20
Zagreb, Zaprešić, Brežice, Krško, Rajhenburg in Selnica	29 50	20 —
Čakovec (Varaždin), Središče, Ormuž, Velika nedelja in Možganci	31 —	20 50

Ker je podpisanemu odboru najkasneje do 10. julija treba vedeti število udeležencev, naj blagovolijo vsi oni, ki se za to odločijo, oglasiti se do tega časa pri njega predsedniku gosp. Ivanu Hribarji ali njegovemu namestniku gosp. Ivanu Murniku. Tudi denar naj se pošilja enemu ali drugemu imenovanih.

Kar bode družega še potreba vedeti, priobčil bode odbor vsakemu udeležencu posebej, razglasil pa tudi po slovenskih listih.

Slovenci! Njegova Prezvzišenost, premilostljivi vladika bosensko-sremski, Josip Juraj Strossmayer, sporočil je podpisanemu odboru, da se bode pridružil slovenskim potnikom velehradskim. To vam bodi v izpodbujo za obilno udeležbo.

Odbor

V Ljubljani, meseca maja 1885. l.

za priredbo vlaka na Velehrad in v Prago.

— V 11. dan t. m. je bila uradna konferencija Ljubljanskega učiteljstva v mestni dvorani; udeleževalo se je te skupščine tudi učiteljstvo c. k. učiteljše in vadnic. O tej bodemo poročali v prihodnjic.

Raznoterosti.

— „Učiteljje in učiteljev na Dunaji“ je v ljudskih in meščanskih šolah 1776. Mej temi je tudi 11 Kranjcev, 6 Korošcev, 6 Primorčanov ter 6 Hrvatov.